alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL
NÚMERO 40 / SEGONA ÈPOCA / DESEMBRE DE 1997

Consell Insular de Mallorca

almara

Núm 40

Segona Època, desembre de 1997

Edita: Consell Insular de Mallorca

Redacció: Servei d'Acció Social i Sanitat
General Riera, 67
07010 Palma
Tel.: (971) 76 07 62
Fax: (971) 76 19 52

Portada: **Xisco Fuentes**

Maquetació
i impressió: Gràfiques Son Espanyolet

Dipòsit Legal: PM - 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Conformen aquest bloc temàtic dos articles i ambdós fan referència al VIè Congrés Europeu sobre Infància Maltractada que es dugué a terme els dies 19 a 22 del mes d'octubre passat a Barcelona.

El primer article és el Resum Provisional de Declaració del Congrés que ens ha arribat gràcies a la participació en ell de professionals del Servei d'Acció Social i Sanitat (SASS) tant com a ponents com a congressistes. En dit Resum es fan un total de 24 propostes d'actuació dirigides a tots els nivells de l'administració dels diferents països europeus. No cal dir que la importància de les recomanacions ve avalada per les entitats organitzadores de l'esdeveniment i pel pes de les persones que hi intervingueren: investigadors, experts en protecció de menors, professionals de la intervenció social i responsables institucionals d'arreu del món.

El segon, "Les violències al voltant de la violència infantil", de Serafín Carballo, psicòleg coordinador de l'Equip d'Infància i Família del SASS, és la ponència que presentà a dit Congrés i que és una reflexió entorn de la violència a la qual estam condicionant els nostres infants, ja sigui pels mitjans de comunicació, ja sigui amb les actituds violentes que els inculcam o els infringim els adults. Per això, no és estrany (per molt que ens dolguin) situacions com la que ens recorda Serafín Carballo, la del nin Jim Bulger que el març de 1993, a Liverpool, va ser assassinat per dos altres nins de 9 i 10 anys.

Per últim cal dir que la situació d'aquest bloc temàtic just després del bloc anterior de Salut Mental no és un fet casual sinó intencionat ja que, encara que el destaquem com a Maltractaments, pel contingut dels articles, té molt a veure amb la salut mental.

VIè CONGRÉS EUROPEU SOBRE INFÀNCIA MALTRACTADA

Barcelona, 19-22 d'octubre de 1997

RESUM PROVISIONAL DE DECLARACIÓ:

On queda el benestar infantil en l'Europa del demà?

Reunits a Barcelona, del 19 al 22 d'octubre de 1997, investigadors, experts en protecció a la infància, professionals de la intervenció social, responsables institucionals i altres persones implicades amb la infància i en la promoció i defensa dels seus drets, amb motiu del *VIè Congrés Europeu sobre Infància Maltractada*, patrocinat per IPSCAN (International Society for Prevention of Child Abuse and Neglect), FAPMI (Federación de Asociaciones para la Prevención del Maltrato Infantil) i ACIM (Associació Catalana per la Infància Maltractada), sota el lema *On queda el benestar infantil en l'Europa del demà?*, hem acordat majoritàriament fer pública la següent declaració:

Als participants en aquest Congrés ens resulta profundament preocupant la **pèrdua de prioritat política i pressupostària que té la infància en quasi tots els països d'Europa** i, molt especialment, la dirigida vers aquells infants que es troben **en situacions de dificultat personal, familiar o social**. La infància es mereix una consideració molt més gran que la que té actualment en la majoria dels nostres països, en les nostres ciutats, en les nostres vides i en tots els contextos interpersonals i organitzacionals que l'afecten.

Nins i nines han de ser considerats membres importants de la nostra societat, és a dir, ciutadans subjectes de drets i no simplement com el grups dels "encara-no".

Per això, s'ha considerat que són necessàries les següents prioritats en l'acció:

1. En els nivells local, regional i nacional, a tota Europa, establir procediments concrets d'identificació, notificació, estudi, avaluació, intervenció i seguiment de tots els casos de maltractament infantil, sobre una base pluridisciplinar i interinstitucional.

2. Que els nins i nines de tota Europa rebin informació -bàsicament en el marc de la institució escolar- sobre els seus drets, de possibles tipus de maltractaments i d'altres violacions dels seus drets dels que en poden ser víctimes; de les circumstàncies que habitualment acompanyen aquestes situacions; i dels circuits existents per informar-se'n, denunciar-les i rebre ajut (veure Recomanació 12 de 1991, del Comitè de Ministres del Consell d'Europa).

3. Que la població general estigui informada de forma clara i accessible sobre els llocs i circuits per denunciar possibles maltractaments. Aquests serveis i circuits s'han de crear i millorar-se urgentment en tots aquells llocs on no n'hi hagi o funcionin deficientment.

4. Promoure polítiques locals, regionals i estatals de promoció, suport i ajut a les famílies amb fills particularment davant de riscs o situacions de dificultat social (veure Recomanació 2 de 1990 del Comitè de Ministres del Consell d'Europa). Afavorir el manteniment dels nins i nines en la seva família natural i en el seu entorn habitual.

5. Impulsar codis ètics dels diferents col·lectius professionals que tracten, directament o indirecta, amb la infància, fins i tot els dels mitjans de comunicació social. S'ha de cercar, molt particularment, un major respecte per a aquells nins i nines que travessen per situacions de dificultat o conflicte social (veure la Convenció de Drets de l'Infant de Nacions Unides i la Resolució 1003 de 1993 de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa).

6. Crear i promoure la funció del **defensor de l'infant (ombudsman)** a nivell europeu, en cada regió i en cada estat i, en la mesura que sigui possible, també a nivells locals (veure Resolució A3-0172/92 del Parlament Europeu). En tot cas, independentment de les administracions respectives.

7. Revisar les legislacions de cada país i la seva aplicació perquè els actes dels adults que tenguin conseqüències pernicioses per al desenvolupament i socialització del nin o nina i, particularment, la pornografia infantil, el turisme sexual que utilitza nins o nines fins i tot fora del propi país i que totes les formes d'abús i explotació sexual estiguin adequadament tipificades i perseguides, tant a nivell dels qui les incitin, organitzin o en siguin mediadors, com dels seus realitzadors materials.

8. Revisar també les legislacions en tots aquells casos en què encara no s'ha fet, per prohibir explícitament el càstig físic i tota mena de tracte degradant a nins i nines sense que hi pugui haver raons educatives que els justifiquin.

9. Estudiar mecanismes més eficaços per a l'articulació i coordinació de les avaluacions i intervencions tècniques, i les intervencions i decisions judicials en cada cas. I també difondre aquells existents que són considerats com a **bones pràctiques** per ambdues parts.

10. Promoure més decididament polítiques preventives i **promotores del bon tracte a la infància**, sense que s'exclusivitzin en l'actuació "contra" les situacions ja consumades.

11. Facilitar i promoure la participació de nins i nines en els fòrums i plataformes on es debatin temes que els afecten i molt particularment en aquells relacionats amb la seva protecció i els seus drets.

12. Cercar formes i procediments de difondre més informació i prestar major atenció als problemes de la infància habitualment considerats poc espectaculars pels mitjans de comunicació social, independentment de la seva quantificació: nins i nines en institucions residencials, de col·lectius minoritaris (ètnics, culturals o religiosos), hospitalitzacions, de carrer, explotats a través del treball, en situació de pobresa, en famílies amb problemes d'alcohol o altres drogues, en contextos familiars de violència o ruptura, maltractaments psicològics, situacions de maltractaments institucionals, etc.

13. Promoure actuacions de millora de la informació i la consciència ciutadana quant a la infància, no cercant la culpabilització de ningú, sinó apel·lant a la **responsabilitat col·lectiva** en relació amb els ciutadans de menor edat, i a la necessitat que **tenguin experiència positiva d'una societat** justa, respectuosa, democràtica, responsable, solidària i considerada amb tots els seus membres.

14. Desmitificar les informacions que associen maltractament infantil exclusivament amb marginació social, o amb unes classes o situacions socials determinades. Difondre que la violació dels drets de l'infant es dóna en tots els estrats de la societat (que resta palès en els casos de turisme sexual, prostitució infantil, etc.), tot i que les seves formes puguin ser distintes i en múltiples situacions (formació d'esportistes d'elit, subjectes o objectes de publicitat, internaments de pagament, hospitals de bona reputació social, etc.).

15. Reforçar els sistemes administratius i jurídics perquè tot infant suposadament infractor disposi, com a mínim, de les mateixes garanties que els adults; perquè el sistema penal sigui el darrer recurs a utilitzar; i per promoure un ampli ventall de mesures educatives, alternatives a la privació de llibertat, supervisades per professionals adequadament formats (veure Regles de Beijing de Nacions Unides i la pròpia Convenció dels Drets de l'Infant).

16. Vetllar perquè el contingut de la Convenció sobre els Drets de l'Infant, ratificada per tots els països europeus, es concreti i es compleixi a cada un d'aquests països.

17. Potenciar la investigació relacionada amb els maltractaments i l'abandonament, i sobre els factors de *resilience*. Promoure, també, la investigació rigorosa sobre els mètodes més efectius d'intervenció, particularment els preventius i de suport a les famílies.

18. Promoure el coneixement de la situació i la solidaritat efectiva amb la infància dels països en desenvolupament, en situacions de conflicte armat, d'opressió o de catàstrofe natural.

19. Que els experts que treballen en la detecció de delictes greus, i particularment els delictes sexuals contra nins i nines, i els propis infants suposadament víctimes, rebin el suport social adequat davant de possibles pressions o amenaces que puguin rebre.

S'han plantejat, també, les següents "*Propostes davant el futur europeu immediat*":

20. Els governs locals, regionals i estatals haurien de reconsiderar una major prioritat política i pressupostària a la bona atenció de tota la població infantil i, en particular, l'acarament dels problemes socials que afecten a nins i nines, en coherència amb l'article 4 de la Convenció dels Drets de l'Infant i d'altres normes i recomanacions dels organismes internacionals que vetllen pels drets de la infància (veure també Recomanació 1286 i 1099, de 1996, del Consell d'Europa).

21. Investigadors, professionals de la intervenció, professionals de la informació i els altres que treballam per la infància, hauríem de sumar esforços per oferir als ciutadans una visió més àmplia de la realitat infantil a Europa i dels problemes que els afecten excloent l'exclusivisme dels més espectaculars. El patiment de molts nins i nines no té per què estar relacionat amb l'espectacularitat de la seva situació; i, en canvi, sí que molt sovint ho està amb el silenci i l'oblit amb què l'envoltam.

22. Els ciutadans han d'estar adequadament informats no només de la realitat de la nostra població infantil, sinó també de les múltiples circumstàncies en què la seva col·laboració i la seva actuació poden ser crucials i, molt concretament, de com fer-ho en cada lloc: en quines situacions i a qui informar de sospites de qualsevol tipus de maltractament o abandonament d'un nin o nina; on anar davant de situacions familiars amb dificultat social; com interactuar amb un nin o nina en distintes situacions; com millorar els serveis i actuacions socials destinats a la infància; com millorar les pràctiques socialitzadores de pares i educadors, tot evitant un tractament inapropiat; com respectar millor la seva imatge i els seus drets en informar a través dels mitjans de comunicació social; etc.

23. És urgent estimular actituds ciutadanes més conscients i responsables vers els nostres nins i nines perquè el bon tractament a la infància sigui assumit com un repte d'implicacions col·lectives.Nins i nines han de ser visiblement tenguts en compte en les nostres ciutats, en la nostra vida quotidiana i en totes aquelles relacions interpersonals i situacions institucionals que els afecten. Ells i elles han de sentir que són importants per a tots nosaltres en el present, que són ciutadans i ciutadanes i no només uns "encara-no".

24. Per tot això, investigadors i professionals de la intervenció, a través de les organitzacions en què ens agrupam, ens oferim i comprometem a intensificar els nostres esforços i a seguir demanant el suport i col·laboració de tots aquells organismes locals, nacionals i internacionals que vulguin assumir una decidida responsabilitat vers la millora de la nostra infància i de la infància de tot el planeta.